

DRUGI POLJOPRIVREDNI FORUM **HRANA ZA EVROPU** U SUSRET NOVOJ STRATEGIJI RAZVOJA AGROPRIVREDE SRBIJE Subotica, 11-13. oktobar 2012.

Okrugli sto „Finansiranje malih i srednjih preduzeća u poljoprivredi i industriji hrane: rešenja“

13. oktobar 2012, Subotica, hotel „Galerija“

Diskusija na temu „Finansiranje malih i srednjih preduzeća u poljoprivredi i industriji hrane: rešenja“, koju je organizovao Ekonomski institut u saradnji sa USAID Projektom za bolje uslove poslovanja održana je 13. oktobra u Subotici, u okviru Drugog poljoprivrednog foruma „Hrana za Evropu“

Finansiranje malih i srednjih preduzeća u agraru i prehrambenoj industriji u Srbiji suočava se sa brojnim i velikim ograničenjima, ocenili su učesnici okruglog stola „Finansiranje malih i srednjih preduzeća u poljoprivredi i industriji hrane: rešenja“, održanog 13. oktobra u subotičkom hotelu Galerija, u okviru Drugog poljoprivrednog foruma „Hrana za Evropu – u susret novoj strategiji razvoja agroprivrede Srbije“ (Panel 3).

Debatu o finansiranju malih i srednjih preduzeća u poljoprivredi i industriji hrane organizovao je Ekonomski institut u saradnji sa USAID Projektom za bolje uslove poslovanja (USAID BEP).

DRUGI POLJOPRIVREDNI FORUM

HRANA ZA EVROPU

U SUSRET NOVOJ STRATEGIJI RAZVOJA AGROPRIVREDE SRBIJE

Subotica, 11-13. oktobar 2012.

Finansiranje malih i srednjih preduzeća u oblasti poljoprivrede i industriji hrane u Srbiji ima velika ograničenja i na strani ponude i u samim preduzećima, rekao je **Entoni Sinkler**, savetnik za ekonomska pitanja USAID Projekta za bolje uslove poslovanja. Na strani ponude najveća ograničenja su neefikasno izvršenje, visoki troškovi finansiranja i regulatorna destimulacija, a na strani preduzeća nedovoljna likvidnost, neadekvatan kolateral, mentalitet i nesklonost ka riziku. "Srbija u pojedinim oblastima ima dobre zakone, ali se problemi javljaju u primeni", rekao je Sinkler. Zakon o hipoteci, prema njegovim rečima, često se ne sprovodi kako treba, a problemi i rizici nastaju oko registracije prava zaloge.

Sinkler je rekao da i "zdravi imaju problem da budu privlačni". Finansiranje poljoprivrede treba da se zasniva i na drugim formama kolaterala i drugim formama obezbeđenja, naglasio je Sinkler i dodao da treba razmišljati i u pravcu udruživanja koje bi stvorilo osnov za kreditiranja kroz barter aranžmane.

"Zakon o podsticajima u poljoprivredi i ruralnom razvoju, koji bi trebalo da bude usvojen do kraja godine, tom sektoru će pružiti preko potrebnu dugoročnu predvidivost i stabilnost", ocenio je pomoćnik ministra poljoprivrede **Miloš Milovanović**, dodajući da je to ogroman iskorak ka definisanju jasnih i transparentnih uslova poslovanja i korak bliže finansijskom okviru Zajedničke poljoprivredne politike EU. Tim zakonom biće izjednačen i položaj fizičkih i pravnih lica koja posluju u oblasti poljoprivrede.

Milovanović je dodao da je u radnoj verziji i dokument o predžetvenom finansiranju poljoprivredne proizvodnje, koji treba da uđe u javnu raspravu.

Pomoćnik direktora za poslove sa stanovništvom u Komercijalnoj banci, **Živa Žebeljan**, rekao je da poljoprivrednici urednije vraćaju kredite od privrede, ali da ipak postoje određena kašnjenja u isplati. Portfolio poljoprivrednih kredita, prema njegovim rečima, kreće se oko 250 miliona evra, a banke godišnje u poljoprivredu plasiraju oko 120 miliona evra.

Žebeljan je istakao da bi, imajući u vidu da u Srbiji ima 650.000 poljoprivrednih gazdinstava, na godišnjem nivou moglo da se plasira mnogo više sredstava i da se banke ozbiljnije uključe u finansiranje. On je ukazao da banke nemaju sistem za prepoznavanje poljoprivrednika i da bi od velike pomoći bili agrobankari.

Dorđe Radulović, direktor Odeljenja za upravljanje prodajom RPG, sektor za mali biznis, Banke Inteza rekao je da trenutno od 30 banaka sa registrovanim poljoprivrednim gazdinstvima najviše rade tri banke, koje realizuju 80 odsto subvencionisanih kredita.

Ocenivši da su procesi koji uključuju žirante komplikovani i da ih klijenti najčešće izbegavaju, kao i da banke nemaju previše sluha za start-up kredite, Radulović je rekao da je potrebno uspostaviti nove modele zaloge - na robnim zapisima i na rod, licencirana javna skladišta, kao i olakšati kreditiranje repromaterijala i kreditiranje na kratak rok.

DRUGI POLJOPRIVREDNI FORUM

HRANA ZA EVROPU

U SUSRET NOVOJ STRATEGIJI RAZVOJA AGROPRIVREDE SRBIJE

Subotica, 11-13. oktobar 2012.

Suvlasnik kompanije "Foodland" **Vaso Lekić** naveo je da agroprivrednike muči nedovoljna likvidnost, ali i rokovi plaćanja. "Da bi lakše poslovali, potrebno je ograničiti rok plaćanja na 60 dana, jer je trenutno preko 120 dana, za šta je neophodna i zakonska regulativa. Takođe je potrebno olakšati proces reprograma kredita, uz obezbeđenje stabilnog i predvidivog kursa", rekao je Lekić.

Generalni direktor preduzeća "Silbo" **Goran Tadić** je kao jedan od najvećih problema istakao, pored naplate potraživanja, nedostatak sopstvenih izvora finansiranja, uz otežan pristup eksternim izvorima. Kao generatore nelikvidnosti Tadić je naveo državu sa rokom plaćanja dužim od 100 dana, kao i preduzeća u restrukturiranju.

"Trebalo da se ugledamo na rešenja iz okruženja. U Hrvatskoj je zakonsko ograničenje 45 dana, a u praksi se plaćanje obavlja u proseku nakon 34 dana. Situacija u Sloveniji je i bolja, gde je zakonsko ograničenje 90 dana, a u praksi 39 dana", rekao je Tadić.

Debata na temu „Finansiranje malih i srednjih preduzeća u poljoprivredi i industriji hrane: rešenja” deo je projekta Ekonomskog instituta Okrugli stolovi 2012 „Za bolje uslove poslovanja” koji podržava USAID BEP. Do kraja godine biće održana još jedna diskusija iz serije Okrugli stolovi 2012 – o preduslovima za povećanje tražnje za državnim obveznicama. Prvi od četiri ovogodišnja okrugla stola iz ovog projekta održan je u junu u okviru Vivaldi foruma na Mokroj Gori, na temu “Prvih 10 konkretnih mera nove vlade”. Drugi okrugli sto, „Manji nameti za više investicija”, održan je 26. septembra u Beogradu, u Ekonomskom institutu.

Korišćeni delovi izveštaja Tanjuga od 13. oktobra 2012.